

Unitat 16.7 **Guia d'avaluació per a petites i mitjanes empreses.**

Sobre la base dels criteris del mètode Fine, es va publicar la Guia d'avaluació de riscos per a petites i mitjanes empreses, elaborada per la Direcció General de Relacions Laborals, del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya. La primera edició es va publicar l'any 1996. Aquesta Guia d'avaluació de riscos i el mètode Fine són la base de molts dels mètodes utilitzats per empreses dedicades a avaluar riscos.

El procés que es concreta en aquesta Guia d'avaluació de riscos per a petites i mitjanes empreses, es divideix en les següents fases:

- 1) Identificació dels riscos
- 2) Avaluació dels riscos
- 3) Avaluació específica dels riscos (ampliació del cas anterior en el supòsit que l'avaluació exigeixi la realització de mesures ambientals de contaminants).
- 4) Planificació de les accions preventives necessàries per evitar, reduir o controlar els riscos anteriorment avaluats.
- 5) Realitzar avaluacions addicionals o revisions quan es produeixin canvis significatius en les condicions de treball o per la incorporació de treballadors que hagin de rebre protecció especial.
- 6) Arxiu i conservació de tots els registres generats en el procés

1) Identificació dels riscos

En primer lloc, s'han d'identificar els riscos generals per a la seguretat i la salut dels treballadors i treballadores, relacionar els possibles llocs de treball de l'empresa amb els seus possibles riscos d'accidents i/o malalties professionals, inclosos els que puguin afectar determinats col·lectius que per llei són objecte de protecció especial.

Per fer aquesta identificació general de riscos es tenen en compte les següents formes d'accidents i malalties professionals:

- 1) Caiguda de persones a diferent nivell.
- 2) Caiguda de persones al mateix nivell.
- 3) Caiguda d'objectes per esfondrament.
- 4) Caiguda d'objectes per manipulació.
- 5) Caiguda d'objectes despresos.
- 6) Trepitjades sobre objectes.
- 7) Cops contra objectes immòbils.
- 8) Cops i contactes amb elements mòbils de la màquina.
- 9) Cops per objectes o eines.
- 10) Projectió de fragments o partícules.

- 11) Atrapades per objectes o entre objectes.
- 12) Atrapades per bolcada de màquines.
- 13) Sobreesforços.
- 14) Exposició a temperatures extremes.
- 15) Contactes tèrmics.
- 16) Contactes elèctrics.
- 17) Inhalació o ingestió de substàncies nocives.
- 18) Contactes amb substàncies càustiques i/o corrosives.
- 19) Exposició a radiacions.
- 20) Explosions.
- 21) Incendis.
- 22) Causats per éssers vius.
- 23) Atropellaments, cops i xocs amb vehicles o contra vehicles.
- 24) Accidents de trànsit.
- 25) Causes naturals (infart, embòlia, etc.).
- 26) Altres.

A continuació es relacionen els tipus de malalties ocasionades pel treball que es poden produir com a conseqüència de les condicions de treball existents, que són les següents:

- 1) Causades per agents químics.
- 2) Causades per agents físics.
- 3) Causades per agents biològics.
- 4) Causades per altres circumstàncies.

Quan es classifica un accident es refereix al succés que ha tingut com a resultat directe la lesió, és a dir, a la manera com l'objecte o la substància causant han entrat en contacte amb l'accidentat.

La relació que s'estableix entre forma d'accident i situacions que l'han originat queden resumides en la taula:

Forma d'accident	Situacions
Caiguda de diferent nivell	Caigudes des d'alçades: edificis, bastides, arbres, màquines, vehicles, etc. Caigudes en profunditats: ponts, excavacions, obertures al terra, etc.
Caiguda del mateix nivell	Inclou caigudes en llocs de pas o superfícies de treball i caigudes sobre objectes o contra objectes.
Caigudes d'objectes per esfondrament.	Comprèn les caigudes d'edificis, murs, bastides, escales, piles de mercaderies, i els enfonsaments de masses de terra, roques, allaus, etc.
Caigudes d'objectes pe manipulació.	Casos de caigudes d'eines, materials, etc. sobre un treballador, sempre que l'accidentat sigui la mateixa persona a la qual ha caigut l'objecte que estava manejant.
Caigudes d'objectes despresos.	Caigudes d'eines, materials, etc. sobre un treballadors sempre que aquest no els estigués manipulant.
Trepitjades sobre objectes	Les lesions es produeixen com a conseqüència de trepitjades sobre objectes tallants o punxants.

Cops contra objectes immòbils.	El treballador és la part dinàmica, és qui es colpeja contra un objecte que no estava en moviment.
Cops i contactes amb elements mòbils de la màquina.	El treballador pateix cops, talls, rascades, etc., ocasionats per elements mòbils de màquines i instal·lacions. No s'inclouen les atrapades. Per exemple, tall amb serra de disc.
Cops per objectes o eines	El treballador és lesionat per un objecte o eina que es mou per forces diferents de la de gravetat. No s'inclouen els cops per caiguda d'objectes. Per exemple, martellades, cops amb altres eines o objectes com pedres, fusta, ferros, etc.
Projecció de fragments o partícules.	Es tractarà de lesions degudes a la projecció sobre el treballador de partícules o fragments procedents de màquines o eines.
Atrapades per objectes o entre objectes.	Per elements de màquines, materials, etc
Atrapades pe bolcada de màquines.	Atrapades pe bolcada de màquines.
Sobreesforços	Accidents originats per manipulacions de càrregues o per moviments mal realitzats.
Exposició a temperatures extremes.	Accidents causats per alteracions fisiològiques en trobar-se els treballadors en un ambient excessivament fred o calent.
Contactes tèrmics	Accidents deguts a les temperatures extremes que tenen els objectes que entren en contacte amb qualsevol part del cos (líquids o sòlids). Si es dona al mateix temps que l'exposició a temperatures extremes, aquest és el que preval.
Contactes elèctrics	S'utilitzarà en tots els accidents la causa dels quals sigui l'electricitat
Inhalació o ingestió de substàncies nocives.	Els causats pe l'estada en una atmosfera tòxica o pe la ingestió de productes nocius. S'inclouran les asfíxies i ofegaments.
Contactes amb substàncies càustiques i/o corrosives.	Accidents per contactes amb substàncies i productes que donen lloc a lesions externes.
Exposició a radiacions	S'inclouen tant les ionitzants com les no ionitzants.
Explosions	Accions que donen lloc a lesions causades per l'ona expansiva o els seus efectes secundaris.
Incendis.	Accidents produïts per efectes del foc o les seves conseqüències.
causats per éssers vius	Els accidents causats directament per persones i animals: agressions, mossegades, picades, etc.
Atropellaments, cops i xocs amb vehicles o contra vehicles.	Comprèn atropellaments de persones per vehicles, també els accidents de vehicles en què el treballador lesionat va sobre el vehicle o els vehicles. No s'inclouen els accidents de trànsit.
Accidents de trànsit	Queden inclosos els accidents de trànsit ocorreguts dintre de l'horari laboral, independentment que es tracti de la feina habitual o no.
causes naturals	Accidents patits al centre de treball que no són conseqüència del mateix treball sinó que es podrien haver donat fora del treball.
Altres	la resta

Direcció General de Relacions Laborals del Departament de Treball de la Generalitat Catalunya

Una vegada s'han identificat els riscos per llocs de treball i s'ha especificat si es tracta de treballadors/es especialment sensibles, es procedirà a emplenar l'imprès d'avaluació de riscos.

Aquest imprès s'emplenarà per cada lloc de treball identificat i es concretarà el nombre de treballadors/es exposats/des.

Es relacionaran tots els riscos identificats i per cada un dels riscos detectats se'n valorarà la probabilitat, la severitat i el valor del risc que se li assigna:

- 1) Probabilitat. Quan es tracti de riscos que no es puguin mesurar, s'utilitzaran els codis baixa, mitjana o alta. Aquesta variable té en compte la probabilitat més gran o més petita que hi concorrin unes o altres circumstàncies perquè el risc es materialitzi.
- 2) Severitat. S'utilitzarà també per als riscos que no es poden mesurar, i per tant s'haurà d'estimar la probable severitat de les conseqüències (danys per a la salut) en cas de materialització del risc i classificar-la també com a baixa, mitjana o alta.
- 3) Valoració del risc. En aquells riscos en què no es puguin realitzar mesuraments, s'estimaran en funció de la seva probabilitat i la severitat previsibles.
- 4) Prioritat. En funció de la valoració del risc assignada, s'estimarà una prioritat d'execució que podrà prendre els valors d'alta, mitjana-alta, mitjana o baixa.
- 5) La Direcció General de Relacions Laborals, del Departament de Treball de la Generalitat de Catalunya, l'any 2005 va publicar un nou Manual per a la identificació i avaluació de riscos laborals, que vol substituir la Guia d'avaluació de riscos per a petites i mitjanes empreses que fins ara s'ha utilitzat. El nou manual, tal com s'indica en la seva presentació, s'inscriu en un nou enfocament de les polítiques de seguretat i salut laboral per afavorir la integració de la prevenció.